

Beslut om ändring av naturreservatet Gise Höna i Hjortsberga socken, Ronneby kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, att ändra naturreservatet Gise Höna, inom fastigheten Johannishus 1:2 i Hjortsberga socken, Ronneby kommun, på så sätt att reservatet bestäms att omfatta det på bifogad karta angivna området, bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm om föreskrifter enligt nedan för naturreservatet.

Länsstyrelsens resolution den 27 juni 1961 såvitt den rör fridlysning av vad som betecknats som område III (Johannishus nr 1 m. fl., ca 400 meter väster om jägmästarbostället i Johannishus) såsom naturminne och härtill hörande fridlysningsföreskrifter skall upphöra att gälla, när detta beslut vunnit laga kraft.

Naturreservatet skall benämnas **Gise Höna**.

Administrativa data

Objektnamn	Gise Höna
Objektnummer	10 02 008
Natura 2000-beteckning	-
Län	Blekinge
Kommun	Ronneby
Socken	Hjortsberga
Naturgeografisk region	Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Läge	Ca 2 km norr om Hjortsberga kyrka och ca 400 m väster om jägmästarbostället vid Johannishus slott
Hänvisning till digitala gränser på beslutskartan	
Ekonomisk karta	035 74 Mölleryd, 035 75 Johannishus
Fastighet	Johannishus 1:2
Markägare	Johannishus Fideikommiss AB, 372 95 Johannishus
Markslag och naturtyper	Hedbokskog

Samfälligheter	Väg
Koordinater	X= 1 475 000 Y= 6 235 175
Areal	Ca 1,5 ha
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Blekinge

Beskrivning över området och skälen för beslutet

Det område som kom att bli naturreservatet Johannishus bokskogsreservat har av Johannishus fideikommiss undantagits från skogsbruk sedan 1922. Bokskogsreservatet fridlystes som naturminne 1961 med stöd av 6 § naturskyddslagen. Reservatet består av ett ca 1,5 ha stort äldre bokbestånd. Området ligger i en svag sydösvänd sluttning, ca 50-55 meter över havet. Berggrunden består av granit. Skogsbruk bedrivs runt reservatet.

Bokbeståndet undersöktes 1961-62 av zoologen Hans Kauri. Då beskrevs området: *”Beståndet praktiskt taget utan inslag av gran. Endast i utkanterna är granen närvarande. Den tämligen torra marken är täckt med ett tunt lager av boklövsförna. Markvegetationen är mycket torftig eller saknas helt. Endast lite mossa förekommer här och var. Markfaunan, dvs förnalagrets fauna består huvudsakligen av allmänna skogsformer, de flesta med vid habitat-nisch”.*

Fyrtio år senare har bokbeståndet utvecklats till ett olikåldrigt bokbestånd med bitvis betydande inslag av gran. Någon ek och en del grova tallar finns också i området. Många lågor och högstubbar i olika nedbrytningsstadier med vedsvampar gör området värdefullt för vedinsekter. Flera signalarter finns i reservatet, bland annat den som hänsynskrävande rödlistade bokvårtlaven. Den fertila fällmossan indikerar att det är ett mycket skyddsvärt område. Skogsduva, som är rödlistad som sårbar har på senare år häckat i reservatet. Skogsduvan häckar i ihåliga träd i lövskogar.

Området är mindre än vad den ursprungliga skissartade reservatskartan från 1961 anger. Reservatskartan har en yttre med heldragen linje markerad gräns och en inre med punkter markerad gräns som bättre visar var det värdefulla området finns. Inom det med heldragen linje markerade området ingår också brukade gran och bokskogar som till största delen saknar naturvärden. Dessa skogar kom med i reservatet på grund av att gränserna för det i fält avgränsade området aldrig mättes in. Den nya avgränsningen omfattar det i fält markerade reservatet med boknaturskog och mindre delar annan värdefull bokskog i sydöstra delen av reservatet.

Granen har spritt sig in från intilliggande planterade granskogar och granarna ökar både i storlek och antal. Detta utgör ett hot mot värdena knutna till boken i bokskogsreservatet på flera sätt. Granen konkurrerar med boken. Under våren innan lövsprickningen skuggas marken av granen vilket medför ett kallare mikroklimat och sämre förutsättningar för vårbloominge fältskiktsarter. Marken förändras på grund av att granbarr, som är svårare att bryta ner än löv, utgör en växande andel av förnafallet. Detta förändrar förna- och humusskikten så att markfaunan utarmas.

Gise höna är ett sedan lång tid fredat boknaturbestånd som har fått utvecklas fritt. Reservatets bokar utgör en viktig spridningskälla för organismer som hör hemma i en bokskog. Detta förstärker värdet av den naturvårdshänsyn som tas i skogsbruket i de intilliggande bokskogarna.

Föreskrifterna för skogen från 1961-06-27 var: *"Inom området får icke företagas avverkning. Omkullfallna träd må bortföras"*. Dessa föreskrifter var anpassade för att studera områdets utveckling jämfört med omgivande brukade skogar men kan inte skydda de naturvärden som ansamlas i den åldrande bokskogen. Död ved utgör en viktig resurs för vedinsekter, svamp och kryptogamer och måste därför ligga kvar på marken. För att bättre bevara bokbeståndets naturvärden ändras syftet för Gise Höna så att granen kan röjas bort och död ved i olika nedbrytningsstadier kan ansamlas. Bokbeståndet skall fortsätta att utvecklas fritt men utan konkurrens från gran.

Syftet med reservatet

Ändamålet med fridlysningen av området som naturminne var enligt resolution 27 juni 1961 *"Jämförelse med annan del av ursprungligen samma bokbestånd, som skötes enligt skogsmannamässiga principer och där gran tillåtes växa"*.

För att naturvärdena som är knutna till den äldre boken skall bestå finns enligt länsstyrelsen skäl att ändra syftet enligt nedan.

Syftet med reservat är att:

- skydda en värdefull naturmiljö bestående av ett äldre bokbestånd med relativt god tillgång på död ved där skyddsvärda arter som behöver gammal bokskog kan leva, t. ex. hålbbyggande fåglar, vedinsekter, mossor och lavar.

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda markområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg
3. anlägga luft- eller markledning
4. anordna upplag
5. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller skada marken
6. bedriva täkt i någon form
7. uppföra flaggstång, mast eller antenn
8. avverka skog eller utföra skogsvårdsåtgärd
9. ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller stubbe
10. plantera eller så träd, buskar eller andra växter
11. inplantera för området främmande växt- eller djurart
12. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande
13. använda kemiska bekämpningsmedel, kalka eller tillföra handelsgödsel

Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten som ingår i reservatet

Markägare och innehavare till särskild rätt till mark förpliktigas tåla att åtgärder vidtas inom området enligt fastställd skötselplan, såsom att det i reservatet:

1. sätts upp informationsskyltar
2. gran röjs bort
3. genomförs undersökningar av djur-, svamp- och växtarter

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Utöver vad som annars gäller är det inte tillåtet att

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
2. fånga eller insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs
3. gräva upp växter
4. medföra ej kopplad hund annat än vid jakt
5. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift
6. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
7. rida eller cykla
8. göra upp eld
9. tälta eller ställa upp husvagn eller husbil
10. anordna lägerverksamhet eller tävling

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- samla in vedlevande insekter eller vedlevande svampar
- bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken skall inte utgöra hinder att sköta området enligt till beslutet hörande skötselplan.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer länsstyrelsen den till beslutet hörande skötselplanen. Reservatet skall förvaltas av Länsstyrelsen. För utförande av åtgärder enligt skötselplan kan uppdragstagare utses.

Ärendets handläggning

Gise Höna fridlystes som naturminne 1961 med stöd av 6 § naturskyddslagen. Området är numera att anse som naturreservat.

Kvalitetssäkring av gränsen har utförts av lantmäterimyndigheten under 2003 vilket innebär att gränser markerade i fält och gränser på reservatskartan överensstämmer. Utarbetandet av förslag till beslut, skötselplan och förslag till gränsjustering har utförts av länsstyrelsen under hösten 2003 som en del av arbetet med att förbättra skyddet av naturvärdena i gamla naturreservat till de krav som ställs enligt miljöbalken.

Fastighetsutredning har beställts av lantmäteriet i december 2003.

Markägaren har förelagts förslaget för yttrande och har förklarat sig inget ha att erinra mot förslaget.

Förslaget har skickats på remiss till berörda myndigheter. Ronneby kommun har inget att erinra mot förslaget. Naturvårdsverket har synpunkter på utformningen av skötselplanen.

Ikraftträdande

Detta beslut träder ikraft den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller dock omedelbart, även om de överklagas.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingegerd Wärnersson.

I beslutet har även deltagit länsassessor Bengt Johansson, antikvarie Anette Johansson samt biolog Lars-Göran Olsén, den sistnämnde som föredragande.

Ingegerd Wärnersson

Lars-Göran Olsén

Kungöres i länets författningssamling, ortstidning och ORIS.

Bilagor:

1. Karta med reservatsgränser
2. Skötselplan
3. Konsekvensutredning
4. Hur man överklagar (B:1)
5. Sändlista

Kopia till:

Se sändlista, bilaga 4